

Diemerpark, input ARK-zone

Diemerpark

De stilte- en rustgebieden bevinden zich met name in de ARK-zone, de Batterij en in de zuidoostpunt van de 'Heuvel'.

Wat betreft de ecologische verbindingen aan de noordwest- en zuidoostzijde van het park zijn de natuurgebieden vooral aangewezen op de smalle stroken langs de Diemerzeedijk.

Afbeeldingen ©2019 Google, Kaartgegevens ©2019 Google 200 m

Bron:
(concept) Ambitiedocument
Diemerpark,
opgesteld door
Vrienden van het Diemerpark

- Struinnatuurzone: ruigte, extensieve recreatie toegestaan
- Natuurzone: stilte- en rustgebied
- Recreatiezone: recreatie in struinnatuurruimte, waarin het sportterrein en strand zijn opgenomen

Diemerzeedijk

De historische Diemerzeedijk vormt de **ruggengraat** van het Diemerpark en de aansluitende kuststroken.

Langs de Diemerzeedijk bevinden zich diverse **cultuurhistorische** elementen.

De Diemerzeedijk wordt als **'Natuurboulevard'** gezien en als hoofdonderdeel van recreatieve wandel- en fietsroutes.

Bron:
(concept) Ambitiedocument
Diemerpark,
opgesteld door
Vrienden van het Diemerpark

- Historische Diemerzeedijk langs voormalige Zuiderzeekust,
- met erlangs cultuurhistorische objecten:
 1. Gemeenlandshuis
 2. Ipenslotersluis
 3. Villa Zomerlust
 4. de Batterij, onderdeel Stelling van Amsterdam
 5. Diemerdammersluis
 6. Fort Diemerdam
 7. Zeehoeve: kringwetboerderij

Afbeeldingen ©2019 Google, Kaartgegevens ©2019 Google 200 m

Cultuurhistorie

Natuurpark

Een groot deel van de natuurvoorzieningen bevindt zich in de ARK-zone en langs de randen van het park.

De voorzieningen bestaan uit cultuurhistorische elementen, landschappelijke relict en gemaakte voorzieningen.

Grote delen van het Diemerpark laten een “sleets”, verrommeld beeld zien. Veel maatregelen en voorstellen tot verbetering komen in feite voort uit achterstallig onderhoud.

Bron:
(concept) Ambitiedocument
Diemerpark,
opgesteld door
Vrienden van het Diemerpark

- Vijvers, waterlopen, deel droog
- Natuurvriendelijke oevers
- Bos, bomen
- Ford (Stelling van A'dam)
- Spuisluis
- Gebouw

- Struweel, struiken
- Aanvullen struikbeplanting
- Reptielenvijvers
- Vleermuizenbunker
- Paddenpoelen

- B Broeihopen ringslangen
- IJ IJsvogelwand
- T Torenvalk kast in hoogspanningsmast
- NC? Eventuele optie Natuurvoorlichtingscentrum

Afbeeldingen ©2019 Google, Kaartgegevens ©2019 Google 200 m

Natuurvoorzieningen

Actualisatie natuurtoets Sportpark Diemerpark

Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet, de Ecologische Hoofdstructuur en de Hoofdgroenstructuur

D. Emond
G.F.J. Smit
M. van der Valk

Rapport 'Natuurtoets sportpark Diemerpark, bureau Waardenburg uit 2012:

Bij/rondom het rietmoerasgebied 'Akkerswade' komen onder andere

IJsvogels, Kuifeenden, Futen, Meerkoeten, Krakeenden, Wintertalingen, Knobbelswanen voor.

Er wordt in het rapport ook gewezen op het belang van **Fauna-UittreedPlekken (FUP)** langs de oever van het ARK, ter hoogte van de Diemerpolder.

Rapport 'Aandacht voor dieren', beleidskader 2010, i.o.v. stadsdeel Zeeburg:

In het rapport worden **doelsoorten** genoemd als de **waterspitsmuis, broedvogels, amfibieën, reptielen, zoogdieren, de ringslang** (ringslangtunnels/faunapassages zijn op verschillende plekken aangelegd in het wegdek van de Diemerzeedijk).

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Zeeburg

AANDACHT VOOR DIEREN

BELEIDSKADER VOOR HET WELZIJN VAN DIEREN IN ZEEBURG

Lijst van (46) broedvogelsoorten die waargenomen zijn in de ARK-zone

Dodaars	Ijsvogel
Fuut	Grote bonte specht
Knobbelzwaan	Winterkoning
Grauwe Gans	Heggenmus
Krakeend	Roodborst
Wilde eend	Nachtegaal
Slobeend	Blauwborst
Krooneend	Merel
Tafeleend	Zanglijster
Kuifeend	Cetti's zanger
(Roerdomp)	Sprinkhaanzanger
(Bruine kiekendief)	Snor
(Buizerd)	Rietzanger
(Havik)	Bosrietzanger
(Sperwer)	Kleine karekiet
(Torenvalk)	Spotvogel
Fazant	Braamsluiper
Waterral	Grasmus
Waterhoen	Tuinfluit
Meerkoet	Zwartkop
Halsbandparkiet	Tjiftjaf
Koekoek	(Grauwe vliegenvanger)
(Ransuil)	Bardman

Vet = rodelijstsoort (8)

Tussen haakjes: hebben er gebroed, maar de laatste tijd niet meer (vanwege verstoring?) (8)

In het **hele Diemerpark** zijn **81 broedvogels** waargenomen.

Naast broedvogels komen er ook niet-broedvogelsoorten voor.

Broedvogels worden geteld omdat ze voor het gebied als meer representatief worden beschouwd.

Blauwborst

Foto: Leen Pauwels

Martin Melchers maakt zich zorgen over de natuurwaarden van het Diemerpark

(Artikel uit 'De Brug'-krant van 13-05-2014)

Martin Melchers maakt zich zorgen over de natuurwaarde in het Diemerpark, mede door de **toenemende betreding van de ecologische zones**.

“De ARK-zone, het gedeelte naast het Amsterdam-Rijnkanaal, was bedoeld als vluchtplaats voor dieren.

Maar steeds meer mensen lopen er dwars doorheen. Ze laten er de hond uit, kinderen bouwen hutten, er zijn schommels opgehangen en laatst zag ik zelfs iemand in de paddenpoel dobberen.”

De **bruine kiekendief** heeft één jaar in de Batterij gebroed, maar die is vertrokken. De **havik** die in de ARK-zone broedde heeft zijn biezen gepakt, en ook de **buizerd** is verdwenen.

Afwezigheid van mensen in bepaalde gebieden is noodzakelijk om de diversiteit in stand te houden.

De zwaar beschermde **rugstreepad** waarvoor de poelen zijn bedoeld, zijn er nog wel, maar volgens Melchers is het gebied te dicht begroeid geraakt. “Padden houden juist van kale zandgrond.”

De natuur in het Diemerpark moet steeds meer stapjes terug doen, constateert Melchers.

“Het is natuurlijk al een ramp dat er sportvelden midden in de Ecologische Hoofdstructuur zijn aangelegd, maar straks willen ze ook nog een stenen clubhuis, een tribune en een parkeerplaats. De lichtvervuiling van de velden verjaagt de vleermuizen, terwijl het Diemerpark de grootste soortenrijkdom

aan **foeragerende vleermuizen** van heel Amsterdam kent (6 soorten).

Als er niet gehandhaafd wordt, blijft er weinig over van de diversiteit in het Diemerpark.”

ARK-zone

Diemerpark:

ARK-zone en aansluitende gebieden:

De ARK-zone bevindt zich tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en de Diemerzeedijk; de ARK-zone is een langgerekte strook met aan beide zijden vrij strakke grenzen.

Oppervlakten en afmetingen (indicatief):

Diemerpark 54ha, ARK-zone 31ha, totaal 85 ha.

De ARK-zone is een laaggelegen strook van bijna **2,6km lang** met aan de zuidoostzijde een breedte van **ca. 200m** en aan de noordwestzijde een breedte van **ca. 60m**.
In het midden is de ARK-zone ca. 100m breed.

Door de ARK-zone lopen vrij veel kabels en leidingen!

ARK-zone

Flevopark

A10

De Batterij

Diemerpark met ARK-zone

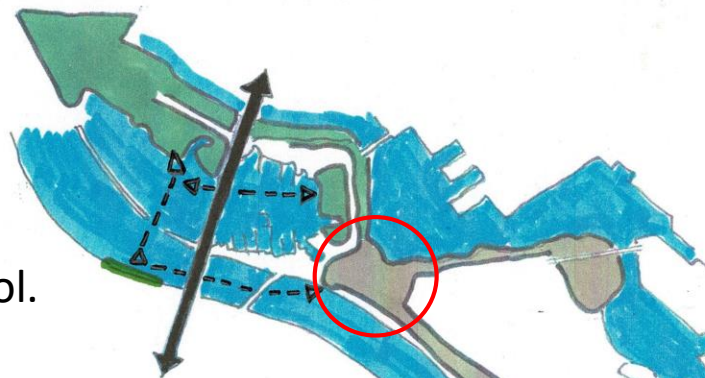
Diemer Vijfhoek

Diemerpolder

Aan beide zijden van de ARK-zone vormen de ecologische verbindingen 'breekbare schakelpunten' door de **geringe breedte**, de niet **rechtstreekse verbindingen** en het sterk **door wegen en paden doorsneden** karakter ervan (○).

Bij de doorkoppelingen spelen zowel de **buitendijkse** als de **binnendijkse** dijktafstanden en dijkvoeten een essentiële rol. Versturende maatregelen voorkomen!!!

De Diemerzeedijk aan de noordwestzijde van de ARK-zone

De Diemerzeedijk aan de zuidoostkant van de ARK-zone

De ecologische 'uitwisseling' tussen de ARK-zone en de Diemerpolder vormt een aandachtspunt.

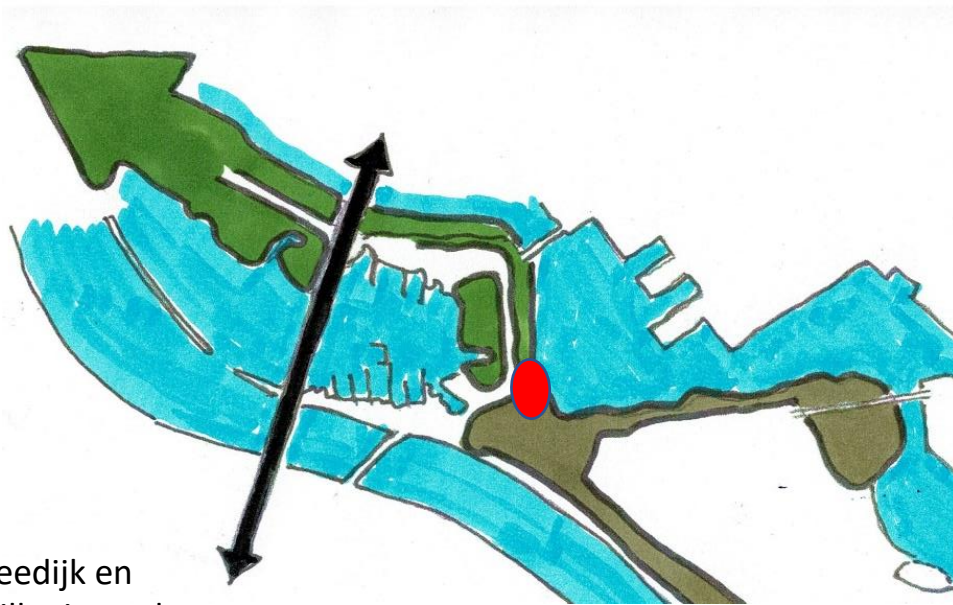
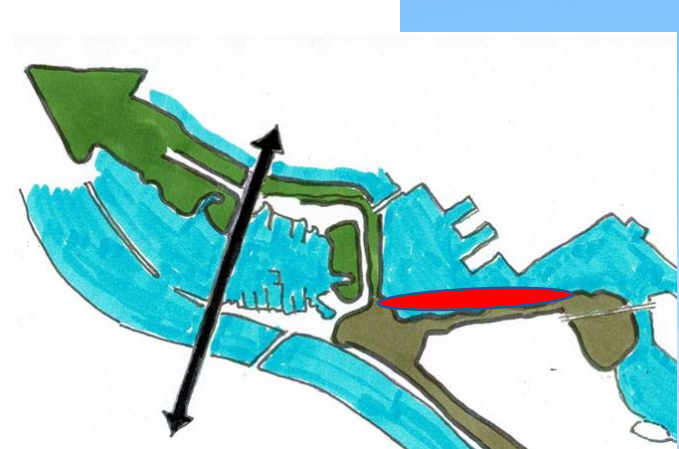

Foto: kruispunt Fietspad Diemerzeedijk en de afrit van de Nesciobrug-Dick Hilleniuspad, precies daar waar de oversteek van de ecologische verbinding van de ARK-zone plaatsvindt.

Foto: de Diemerzeedijk vlakbij 'villa Zomerlust'. In het wegdek is een **tunnel voor ringslangen** e.d. opgenomen, waardoor ze van de ARK-zone naar de buitendijkse strook van de Diemerzeedijk kunnen komen. Links bovenin de foto is het 'bos' van het Politiehonden Trainingscentrum zichtbaar, rechts de buitendijkse strook.

Het natuurgebiedje op de kop van de ARK-zone aan de noordwestzijde (bij de oprit van de Nesciobrug) is belangrijk voor de natuur en zo samenhangend mogelijk ingericht, ondanks de doorsnijding en kruisingen van (brede) paden.
De fysieke doorkoppeling van de ecologische verbinding is smal.

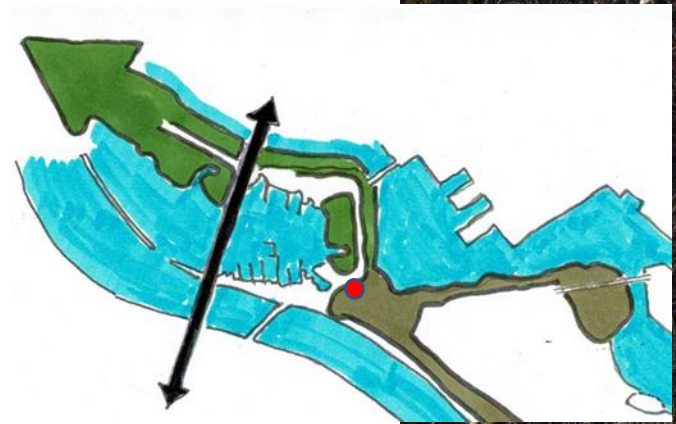
Zicht op de
natuurstrook die
de ARK-zone met
de 'Batterij'
verbindt.

Op de voorgrond
een 'poel' voor
amfibieën, padden,
enz.

Zicht op de natuurvijver ten noorden van de Nesciobrug.

De natuurvijver en rietstroken worden grotendeels ingesloten door bebouwing en erfkavels.

Zicht op de natuur-
vijver met riet-
oevers en eilandjes
tegen en onder de
afrit van de
Nesciobrug.

Op de achtergrond
de Diemerzeedijk.

Het gebied wordt
duidelijk beheerd.

Diemerzeedijk aan de noordwestzijde van de ARK-zone.

Bij de 'oversteek' die de ecologische verbinding hier maakt naar de buitendijkse kant van de Diemerzeedijk speelt ook het struweel op de hoek van het Dick Hilleniuspad een rol.

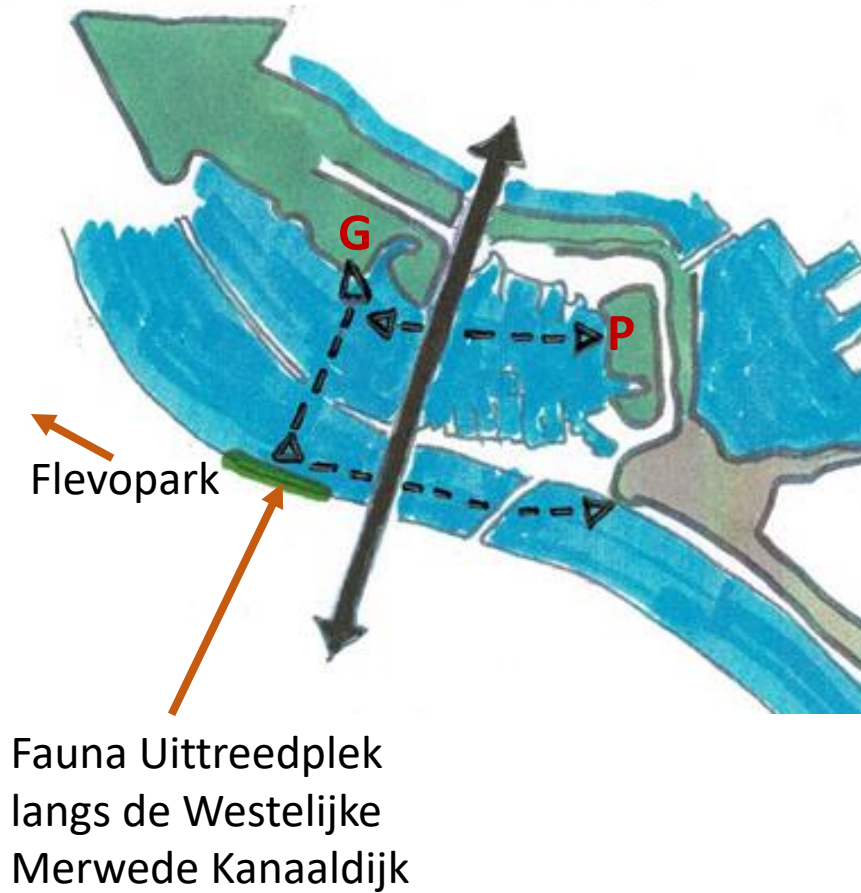

Zicht op de ARK-zone en het winterstallings-terrein van jachthaven de Vioolsleutel.

Op de voorgrond de Buitenkerkerweg, die langs de ARK-zone overgaat in het Thijs Hendriksenpad.

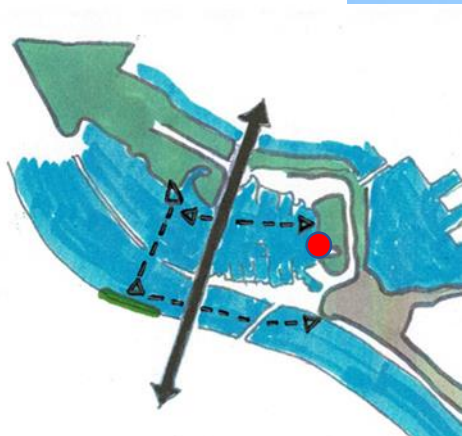
De ecologische verbinding buigt af naar links.

Binnendijkse (private) groene stilte/rustgebieden (zoals het Politiehonden Trainingscentrum (**P**) en de 'landerijen' bij het Gemeenlandshuis (**G**)) zijn **belangrijke aanvullende natuurplekken** voor de ecologische verbindingen.

Daarbij horen ook voorzieningen die deze gebieden over brede waterpartijen heen verbindt (bijvoorbeeld het Amsterdam-Rijnkanaal).

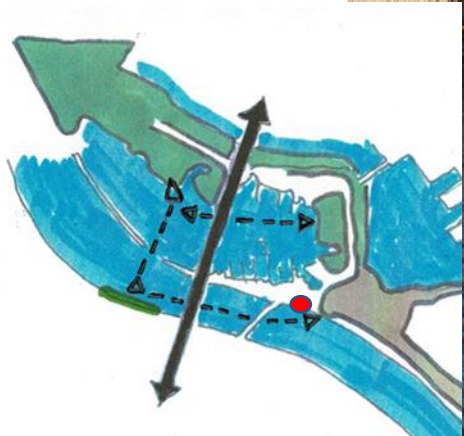

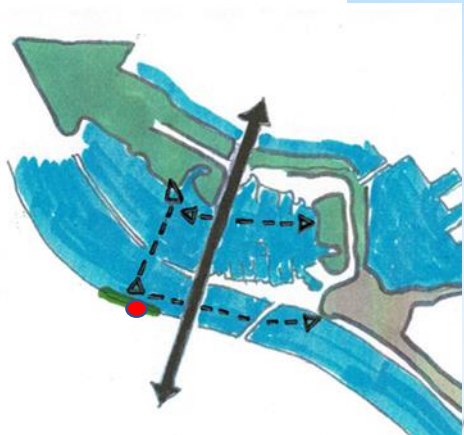
Zicht op het **'bos'** van het **Politie-
honden Trainings-
Centrum**, dat als **binnendijks rust- &
stiltegebied** langs
de Diemerzeedijk
ligt, net voorbij de
ARK-zone.

Stortsteen met opslag van beplanting langs de oever van het ARK, als een soort fauna uittreedplek, ter hoogte van de Buitenkerkerweg, (aan de achterzijde van jachthaven de Vioolsleutel).

Bramenstruweel tot aan de Nesciobrug.

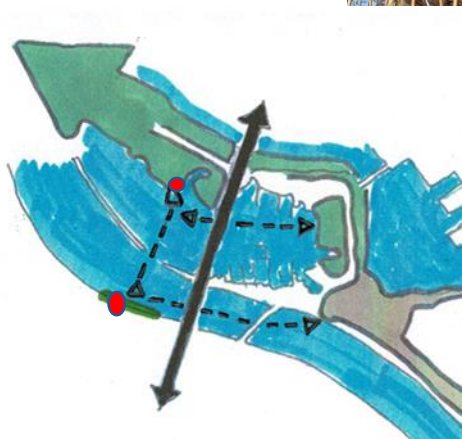

Fauna uittreedplek (FUP) langs de Westelijke Merwede Kanaaldijk met zicht op de kop van de ARK-zone aan de overzijde van het ARK.

Zicht vanaf de fauna uittreedplek (FUP) langs de Westelijke Merwede Kanaaldijk op de 'landerijen' van het Gemeenlandshuis aan de overzijde van het ARK. Daarmee is een zo kort mogelijke 'verbinding' gecreëerd.

Water

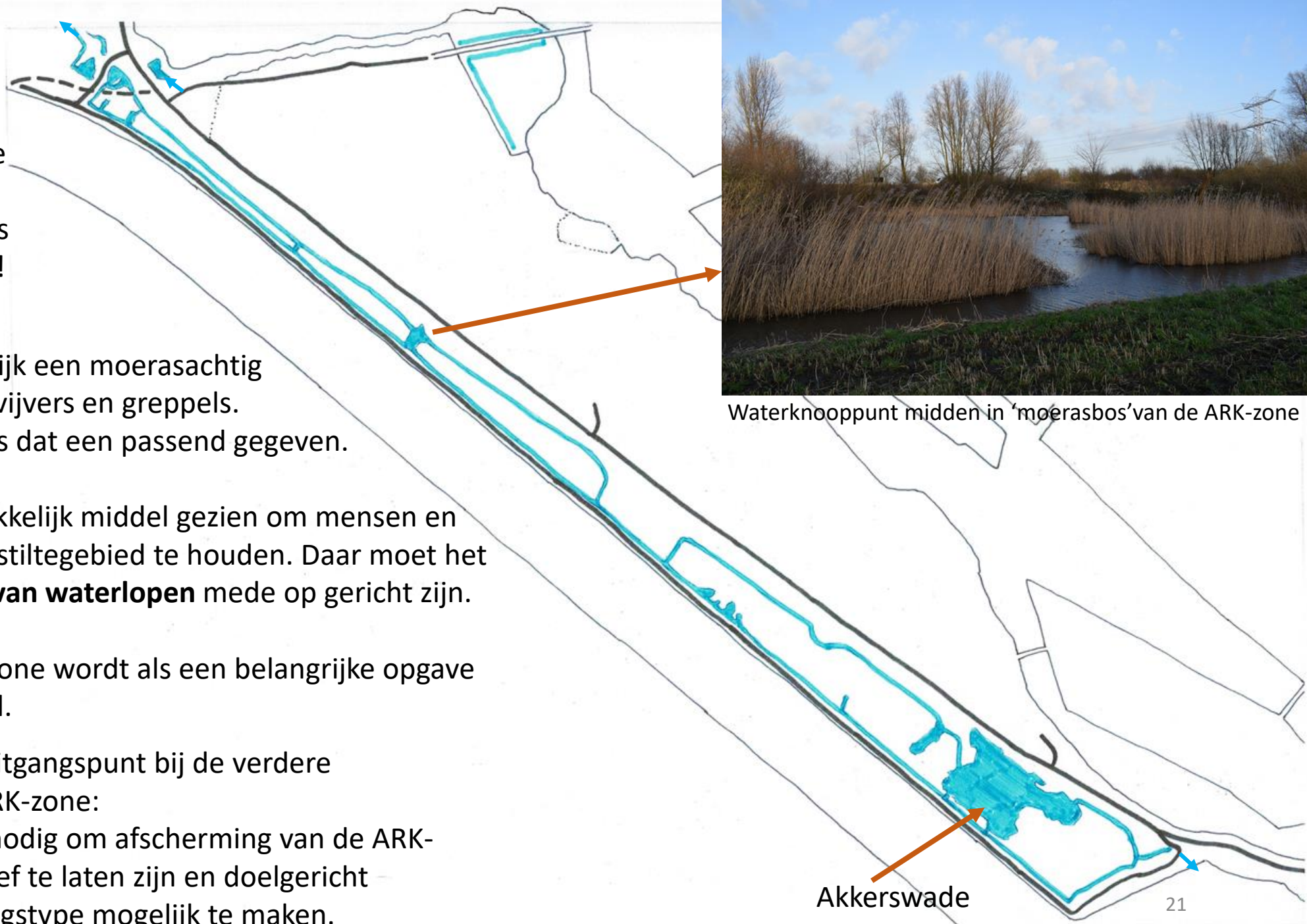
In de ARK-zone komen grote waterpeilwisselingen voor waardoor veel sloten, vijvers en poelen vaak droog staan!

De **ARK-zone** is oorspronkelijk een moerasachtig gebied met poelen, sloten, vijvers en greppels. Vanuit ecologisch oogpunt is dat een passend gegeven.

Water wordt als een aantrekkelijk middel gezien om mensen en honden buiten het rust- en stiltegebied te houden. Daar moet het **aanpassen en aanbrengen van waterlopen** mede op gericht zijn.

Het **vernatten** van de ARK-zone wordt als een belangrijke opgave voor het beheer beschouwd.

Vernatting is een passend uitgangspunt bij de verdere natuurontwikkeling in de ARK-zone:
hydrologisch onderzoek is nodig om afscherming van de ARK-zone zoveel mogelijk effectief te laten zijn en doelgericht natuurbeheer per beplantingstype mogelijk te maken.

Waterknooppunt midden in 'moerasbos' van de ARK-zone

Akkerswade

Het **Thijs Hendrik-**
senpad wordt
begeleid door
brede bermen en
een sloot, die de
ARK-zone afsluit.

Deze strook wordt
“**natuurlijk**”
beheerd om de
oevers van het ARK
toegankelijk te
houden.

De “bosvijver”, in het bosachtige deel van de ARK-zone.

De vijver wordt omgeven door rietoevers, struiken en struweel van bramen.

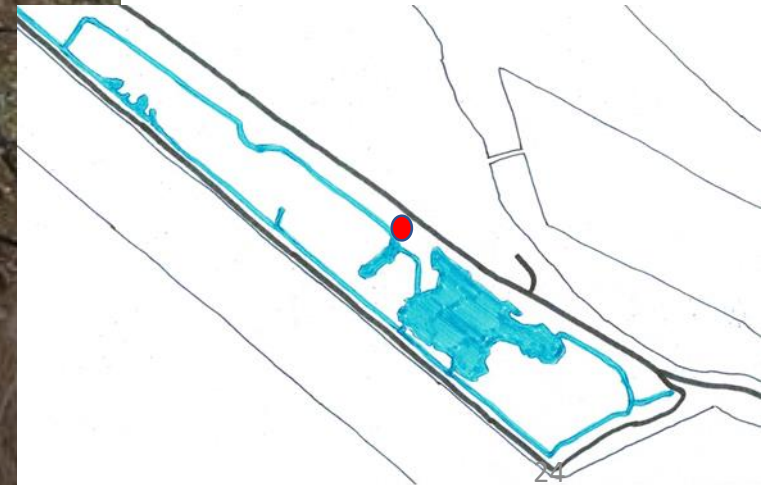
Vanaf de berm van de Diemerzeedijk heeft men hier verrassende doorzichten.

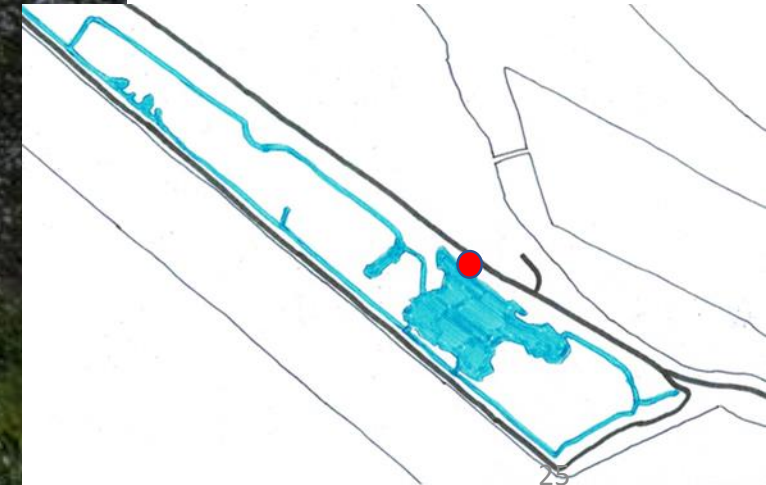
Doorzicht vanaf de Diemerzeedijk over de "nevenvijver" bij Akkerswade met het ARK en de boombeplanting van de Diemerpolder op de achtergrond.

De rietoevers worden gedeeltelijk begrensd door opgaande beplanting.

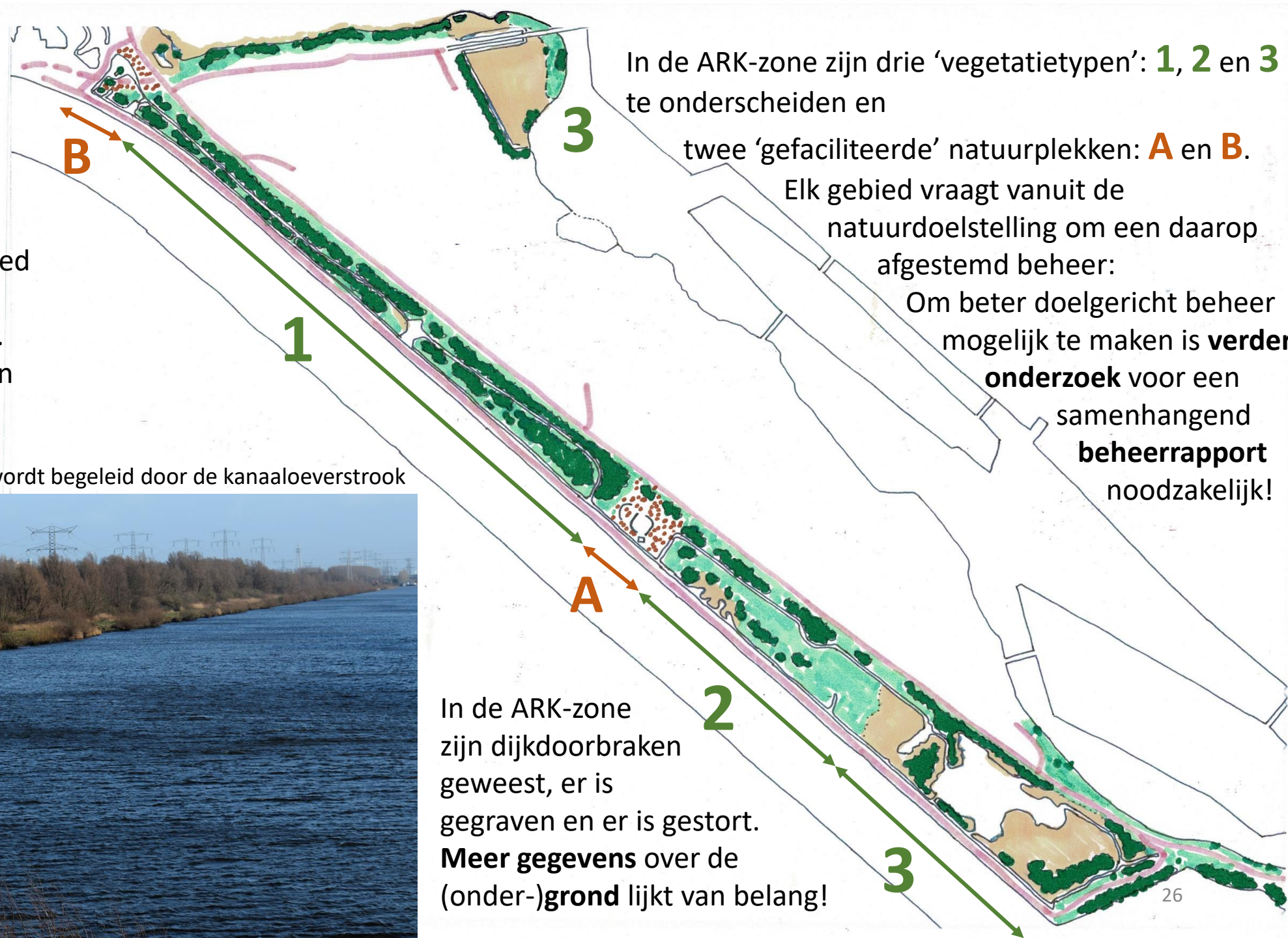
Zicht vanaf de Diemerzeedijk
over de natuurvijver Akkers-
wade, het ARK en de bomen
aan de rand van de
Diempolder:
Water, rietmoeras en
bijbehorende vogels.

Beplanting

Uitgangspunt is om de ARK-zone een **rustgebied** te laten zijn voor dieren. Dat wil zeggen dat het gebied afgesloten wordt voor mensen, honden en katten. Bij voorkeur met behulp van water(lopen).

Het 'natuurbos' van de ARK-zone wordt begeleid door de kanaaloeverstrook

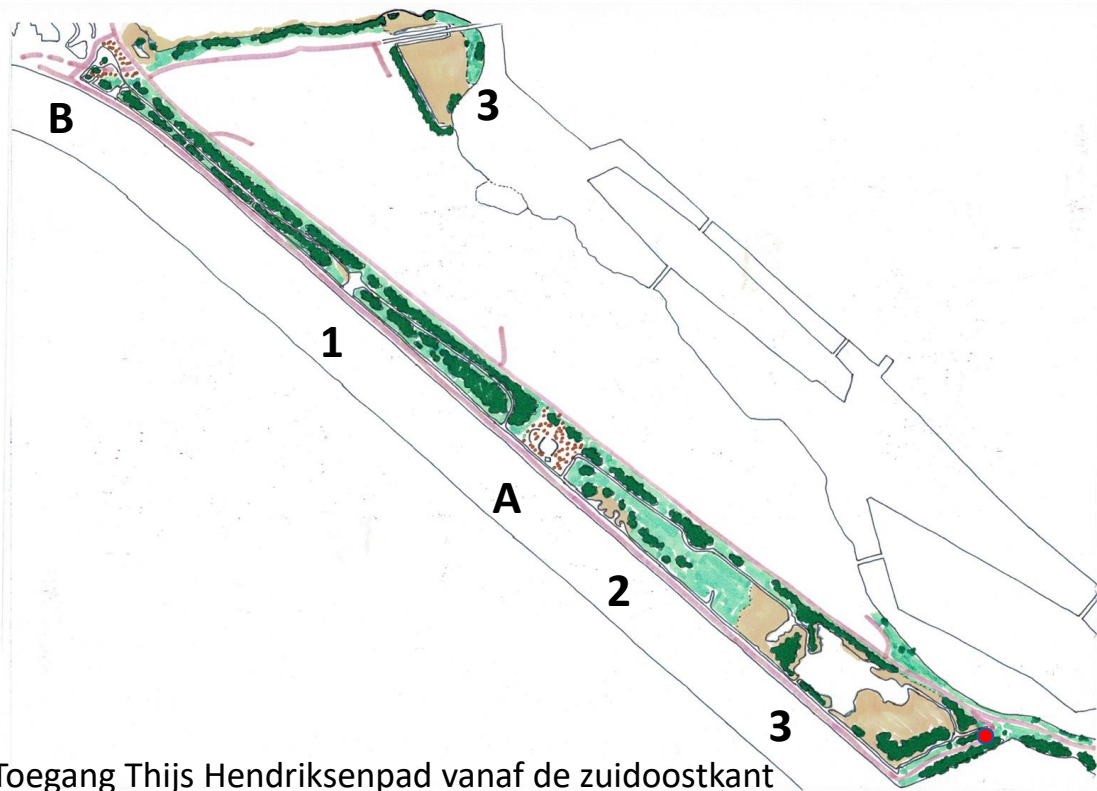
In de ARK-zone zijn drie 'vegetatietypen': **1**, **2** en **3** te onderscheiden en

twee 'gefaciliteerde' natuurplekken: **A** en **B**.

Elk gebied vraagt vanuit de natuurdoelstelling om een daarop afgestemd beheer:

Om beter doelgericht beheer mogelijk te maken is **verder onderzoek** voor een samenhangend **beheerrapport** noodzakelijk!

In de ARK-zone zijn dijkdoorbraken geweest, er is gegraven en er is gestort. **Meer gegevens** over de (onder-)grond lijkt van belang!

Toegang Thijs Hendriksenpad vanaf de zuidoostkant

De **ARK-zone** kan qua **bepantingstypen** in drieën gedeeld worden:

1. Het noordwestelijk deel bestaande uit **'moerasbos'** met struweel en ruigte (voornamelijk populier, wilg, vlier, braam en een enkele berk).
 2. Het middendeel bestaat uit **'griend'-struweel** (geknotte wilgen) en 'moerasbosjes'. Er komen ook ruigten op grond- en steenhopen (breuksteen van graniet, betonafval, e.d.) voor.
 3. Het zuidoostelijk deel bestaande uit **rietmoeras** en vijvers (o.a. Akkerswade), vergelijkbaar met de Batterij in de noordoostpunt van het park.
- A. In het midden bevindt zich een **ecologisch 'gefaciliteerde plek** met betonnen amfibie-/paddenpoelen (rugstreeppad), een vleermuizenbunker en een grondwal met omgekeerde boomstronken.
- B. Helemaal op de kop van de noordwestzijde is een **ecologisch 'gefaciliteerde' plek** met vijvers, poelen en broeihopen voor ringslangen, kikkers, padden enz. Dit gebied wordt duidelijk beheerd.

Zicht op het
'rietmoeras' van
de Batterij vanaf
het Dick Hillenius-
pad.

De bomenrij langs
de oever begint
dun te worden.

Zicht vanaf de Oeverzeggestraat op **de Batterij**, die min of meer onder de toegangsbrug naar het park doorloopt. Links van de brug ziet men de **opgaande beplanting** en het struweel (bramen) ter plaatse van de **voormalige geschutswal**.

ARK-zone:
beeld van het
'moerasbos'
(voornamelijk
wilg, populier,
vlier, bramen),
pionierssoorten
met veel dood
hout.

ARK-zone,
'moerasbos':
op verschillende
plekken is de boom-
en opgaande
beplanting om- en
weggevalen.

ARK-zone,
'griendstruweel':
veel (geknotte)
wilgen, bramen,
ruigte.

Op sommige
plaatsen komen
vrij hoge grond-
hopen voor en
zelfs een lang-
gerekte hoop
breuksteen van
graniet. Een **oude**
stortplaats?

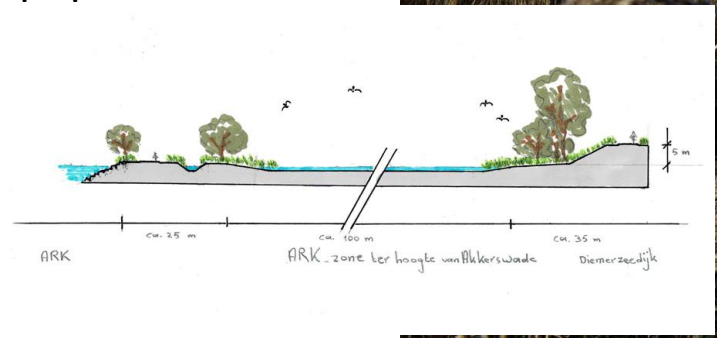
ARK-zone,
'griendstruweel':
wilgenstruiken,
die voorheen zijn
geknot, zoals bij
grienden.

ARK-zone,
'rietmoeras'
en plas:
Zicht vanaf de
Diemerzeedijk
over de plas
(‘Akkerswade’,
een oud ‘wiel’).

Veel riet met
opslag van wilg,
populier, vlier, berk.

ARK-zone,
'rietmoeras'

en plas:

Zicht vanaf het
Thijs Hendriksen-
pad over de
historische plas
'Akkerswade'.

Veel riet met
opslag van wilg,
populier, vlier en
een enkele berk.

De **ecologisch 'gefaciliteerde' plek** halverwege de ARK-zone is van betonnen amfibieënvijvers voorzien, een grondwal met boomstronken en onlangs is er een vleermuizenbunker aan toegevoegd.

Dit rustgebied is doorsneden door een 'olifantenpad' waar veel mensen en honden gebruik van maken.

Het gebied komt **rommelig** over. Er wordt weinig of geen beheer toegepast. De leuke amfibieënvijver repareren of slopen.

Beeld van een van de betonnen amfibieënvijvers in de **ecologisch 'gefaciliteerde' plek**, halverwege de ARK-zone.

Rugstreeppadden houden van kale (zand-)grond. Het beeld doet enigszins 'kunstmatig' aan.

Zicht op de
vleermuizenbunker
en de amfibieën-
vijvers op de
**ecologisch
'gefaciliteerde'
plek**, halverwege
de ARK-zone.

Op de achtergrond
de bebouwing aan
de overzijde van
het ARK.

Halverwege de ARK-zone, de **ecologisch 'gefaciliteerde' natuurplek** met suggestie/impressie van een **voetbrug**, waar vanaf men zicht heeft op de paddenpoelen en de vleermuisbunker, gezien vanaf de Diemerzeedijk: Het Thijs Hendriksenpad wordt betrokken bij een ommetje, zonder de ARK-zone te betreden.

De **ecologisch 'gefaciliteerde' plek** aan de noordwest-zijde van de ARK-zone staat in verbinding met het watersysteem van de ARK-zone. De inrichting van de natuurplek is ontworpen.

De plek wordt natuur- en doelgericht beheerd. Waarom zijn er **notenbomen** in de berm geplant?

Het **'rietmoeras'** in de oksel van de Diemerzeedijk en het Dick Hilleniuspad heeft poelen die in open verbinding staan met de IJburgerbaai.

Op deze plek wordt ook afgewaterd.

De plek wordt natuur- en doelgericht beheerd.

Aandachtspunt

De Diemerzeedijk in het Diemerpark: links het 'moerasbos' van de ARK-zone en rechts het struweel op en langs het talud van de 'Heuvel'.

Voor de natuurwaarden is de **aanvullende werking van het struweel van wezenlijk belang voor de ARK-zone.**

Bescherming van het struweel moet gezien worden als een noodzakelijke voorwaarde.

Aandachtspunt

Aan de noordwestelijke kant van de ARK-zone vormt de **buitendijkse strook** van de Diemerzeedijk een belangrijke doorkoppeling van de ecologische verbinding.

Bij vernieuwing inrichting van de Diemerzeedijk **geen voetpad** aanbrengen in de buitendijkse strook! Het **autoverkeer** tot een minimum **beperken!**

Aandachtspunt

Aan de zuidoostelijke kant van de ARK-zone vormt de **buitendijkse strook** van de Diemerzeedijk een belangrijke doorkoppeling van de ecologische verbinding.

Bij vernieuwing inrichting van de Diemerzeedijk **geen voetpad** aanbrengen in de buitendijkse strook!
Geen autoverkeer op de dijk toestaan!

Voortgaande **communicatie**
over het functioneren en het beheer van **Diemerpark**
is een **aandachtspunt**:
Een **beheercommissie** die 1 of 2 keer per jaar bijeenkomt,
onder leiding van **de gemeente**,
waaraan **alle betrokken en belangstellende groepen** deelnemen,
voor gestructureerd **overleg**
over de **koers**, de **voorzieningen** en **maatregelen** in het park
is een uitdrukkelijke wens en volgens ons een **noodzakelijkheid!**

!Dank voor uw aandacht!

Vrienden van het Diemerpark